

*IV 167 Gebedenboek

Perkament; 2 + 76 + 2 bl.; 11x8 cm.; 1 kol.; één hand, littera cursiva; 1547.

Inhoud

- F. 1r: Tafel met paasdatum, gulden getal en zondagletter (voor de jaren 1544-1559).
- F. 15r-16v: Begin van het evangelie naar Johannes: 1, 1-14 (*Hier beghint dat euangelie van sint Ian euangeliste*). Inc. IN tbeghin was het woort. en twoort was bij god.
- F. 16v-19v: Achtereenvolgens het *Onzevader*, het *Ave Maria* [G54], het *Symbolum apostolorum* en twee cantica (het *Magnificat* en het *Nunc dimittis servum tuum*).
- F. 19v-34v: De zeven boetpsalmen [= *Septem psalmi poenitentiales*, niet de vertaling van Geert Grote] (*Hier naer volghen de .vij. salmen van penitencie int vlaemsche ...*). Inc. HEere in huwe verbolghentheyt en straeft mij niet: segghende ghaet ghy vermalendide in dat helse vier: noch in hu toren en berespe my niet in dat vaghevier swaerlic pijnende.
- F. 34v-40v: De litanie van alle heiligen [= *Litaniae omnium sanctorum*, niet de vertaling van Geert Grote] (*De letanien*). Inc. HEere ontfermt ons. Christe. ontfermt ons. Christe anhoort ons. God vader van den hemelen wilt onser ontfermen. God sone verlosser der weerelt. wilt onser ontfermen.
- F. 40v-43r: *Een schoen ghebet van de name iesus* [= Anselmus van Canterbury, *O bone Ihesu, o dulcissime Ihesu, o pie Ihesu, o fili Marie, plenus misericordia*]. Inc. O Ghoeden iesu. O alder ghoedertierenste iesu. O alder soetste iesu. [G8]
Lit.: *Kroniek* 609 (1972); HOUBAERT 1980, p. 6.
- F. 43r-44v: *Dit naervolghende ghebet salmen lesen als men totten heilighen sacramente wilt ghaen*. Inc. O Minnenlixste heere iesu christe ziet an hu minnelicke worden. ende hu tormentelicke passie. hu precieuse bloet. hu soete sweet. [G13c]
- F. 44v-47r: *Dit ghebeth salmen lesen als men totten helighen sacramente gheweest heeft*. Inc. O Heere iesu christe lof zij der grooter onspreeckelijcker. minnelijcker ghoedertierenheyt. die ghy oec zoo mildelicken hebt deelachtich ghemaect van hu ghebenedide lichaeme. [G17]
- F. 47r-48r: Gebed tot de H. Jacobus de Meerdere (*Een schoen ghebet van sint Iacob den apostel*). Inc. O Licht ende heere van Spaengien Heilixste Iacob die onder die apostelen die vruchtbaricheyt houdt.
- F. 48r-51r: *Hier volghet ee[n] schoen naerbiechte*. Inc. In de name des vaders. des suens. des helixgheest. Ic arme zondich mensche. Looghene den viant vander helle. Alle zijn raet. Alle zijn daet. Alle zijn quade ingheuen.
- F. 51r-52v: *Hier volcht een oratie van de moeder sint Anne*. Inc. DAT rijcke

der hemelen ende alle de vruchten des paradys hebt ghy verwonnen duer die ghebenedide vruchten huus lichaems.

F. 52v-53v: *Een zeer schoen ghebet tot sinte Barbere maghet*. Inc. O helighe maeghet barbara die dat rijke der werelt. ende alle werlicke chierricheyt hebt versmaet om te verchrijghen die liefde huus brudecoems iesu christi.

F. 53v-56r: *Dit es broeder Egghebaerts naer biechte ghoet ende deuoet*. Inc. IC aerme snoode mensche onwerdich alder gracien gods. loeghene den viandt van der hellen, alle zijnen wille ende alle zijne temptacien.

F. 56r-56v: *Ghebet hier vp*. Inc. O Heere iesu christe duer hu helich lijden. duer hu sware pijn. duer hu costelic bloet. duer hu bitter passie. duer hu bitter doot.

Herkomst: Geschreven in de Kartuis Genadedal te Sint-Kruis bij Brugge, blijkens kalender en colofon.

Dat colofon luidt (f. 56v):⁷⁸⁾ "Dit bouxken es ghescreeuende ende vulhent bijder handt van broeder iheronymus vander straete. ende dat voor zijn ghoet vriendt Iacob ruebens. Int iaer ons sheeren .1 5.4.7. Den xxsten in Iulio. voor marien magdaleenen dach". De Latijnse kalender (f. 1v-15r) wijst op een Kartuis in of bij Brugge (vgl. *CMD-B* 6) en dat gegeven harmonieert met de naam van de copiist: Hieronymus vander Straeten legde vóór 1532 in Genadedal de kloostergeloften af. Hij stierf in 1554.⁷⁹⁾ Jacob Ruebens is geen kloosterling, blijkens de miniaturen op f. 46v en 50v (echtpaar).

Geschiedenis: De KB kocht het handschrift in 1961 van antiquariaat Schatzki te New York.

Literatuur: DESCHAMPS 1977, p. 663; DOGAER 1981, p. 103; *Stad in Vlaanderen* 1991, p. 443-444, nr. 206; *CMD-B* 6, nr. 843; GLORIEUX-DE GAND 1991, nr. 43; HOTTOIS 1982, nr. 203; ARNOULD-MASSING 1993, p. 94; *Flemish Illuminated Manuscripts* 1996, p. 208-210, nr. 42; STOOKER-VERBEIJ 1997, II, p. 375 en 452, nr. 1129; SMEYERS 1998, p. 464-465.

IV 330 Ambrosius Zeebout, *Tvoyage van mher Joos van Ghistele*

Papier; 1 + 276 bl.; 29x21 cm.; 1 kol.; waarschijnlijk één hand,⁸⁰⁾ littera hybrida;⁸¹⁾ 16de eeuw.

Inhoud

F. 1r-276v: [Ambrosius Zeebout, *Tvoyage van mher Joos van Ghistele*]. Inc.

⁷⁸⁾ F. 57-76 zijn niet beschreven.

⁷⁹⁾ DE GRAUWE z.j., p. 149, en *Monasticon Belge* III, 4, p. 1213, n. 10.

⁸⁰⁾ Er zijn echter opmerkelijke overgangen, bijv. op f. 13r en 32r.

⁸¹⁾ Echter af en toe lussend, en aan het begin van de codex zelfs consequent lussend (littera cursiva).